

از «بخشو» برایت می گویم

خاطرات شفاهی استاد مصطفی گراشی
درباره شادروان جهان بخش گُردی زاده

مصاحبه و تدوین:

سیدقاسم یا حسینی

سرشناسه: گراشی، مصطفی، ۱۳۳۶ -	
عنوان و نام پدیدآور: از بخشو برایت می گویم: خاطرات شفاهی استاد مصطفی گراشی درباره شادروان جهان بخش کردی زاده / مصاحبه و تدوین سید قاسم یاحسینی.	
مشخصات نشر: بوشهر: پاتیزه، ۱۴۰۰.	مشخصات ظاهری: ۹۴ص: مصور: ۱۹x۹/۵ س.م.
فروست: تاریخ شفاهی: ۱.	شابک: ۹۸۳۵۲-۵-۸-۹۷۸-۶۲۲-۰ وضعیت فهرست نویسی: فیبا
عنوان دیگر: خاطرات شفاهی استاد مصطفی گراشی درباره شادروان جهان بخش کردی زاده.	
موضوع: کردی زاده، جهان بخش، ۱۳۱۵ - ۱۳۵۶.	
موضوع: مداحان -- ایران -- بوشهر -- خاطرات	
موضوع: Loudatorists -- Iran -- Bushehr -- Diaries	
شناسه افزوده: یاحسینی، سید قاسم، ۱۳۴۴ -	شناسه افزوده: Yahoseyni, Seyyed Qasem
رده بندی کنگره: BP۲۴۱/۸۵	
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۷۵۷۰۹۲	
شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۴۲۲۴۴	اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

تاریخ شفاهی بوشهر (۲)

از «بخشو» برایت می گویم

سید قاسم یاحسینی

بوشهر، خیابان سنگی، روبروی سازمان
انتقال خون، کتاب و نشر پاتیزه
patizheh94@yahoo.co.uk
۰۷۷-۹۱۵۷۰۹۸

چاپ اول
پاییز ۱۴۰۰
تیراژ: دویست نسخه
ویراستاری: محمدعلی محسنی فرد
آماده سازی و امور فنی: انتشارات پاتیزه
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۹۸۳۵۲-۵-۸
حق چاپ محفوظ است

حق چاپ و انتشار محفوظ و مخصوص نشر پاتیزه است.
هرگونه اقتباس و استفاده از این اثر منوط به دریافت اجازه کتبی از ناشر می باشد.

در گویش دشتستانی، پاتیزه به معنای شاخه‌ی جوان، نارس و مرکزی درخت خرماس است.

فهرست

۹.....	مقدمه
۱۳.....	ورود بخشو به محله و مسجد دهدشتی
۱۹.....	اولین اجرای بخشو در محله دهدشتی
۲۶.....	نوحه خوانی بخشو در مسجد دهدشتی
۳۱.....	شغل و پیشه بخشو
۳۲.....	منع زدن سنج و دمام در محله دهدشتی
۳۵.....	نخستین آشنایی با بخشو
۳۶.....	یک خاطره خاص از بخشو
۴۲.....	بخشو و نوحه خوانی گراشی در مسجد خرمایی ها
۴۸.....	نوحه خوانی بخشو در شب های جمعه
۵۰.....	نوحه خوانی بخشو در مساجد بوشهر
۵۳.....	آغاز ضبط صدای بخشو
۵۵.....	بخشو در فیلم اربعین تقوایی
۶۶.....	خاطره انگیزترین نوحه بخشو
۷۱.....	مرگ ناگهانی بخشو
۷۶.....	بخشو، پس از بخشو
۸۳.....	نمایه

مقدمه

چندین سال پیش که مشغول تحقیق و پژوهش در باب زندگی و نوحه‌های شادان جهان‌بخش کردی‌زاده (۱۳۵۶-۱۳۱۵) بودم، با راهنمایی و همکاری دوست ارجمند جناب آقای محمود یوسفی، برای ضبط خاطرات شفاهی دوستان و آشنایان آن نوحه‌خوان افسانه‌ای، به سراغ حدود بیست نفر رفتم و خاطرات شفاهی آنان را روی نوار کاست ضبط کردم. از جمله این افراد، جناب آقای استاد مصطفی گراشی است که شهره شهرمان بوشهر است و نیازی به معرفی ندارد.

روز ۲۰ خرداد ماه ۱۳۹۸ ساعت نه صبح در محل ساختمان «اتاق اصناف» بوشهر و در دفتر کار استاد مصطفی گراشی، نوحه‌خوان، آهنگ‌ساز و مداح اهل بیت، با ایشان قرار گذاشتم. نخستین بار بود که با ایشان چهره به چهره و هم‌صحبت می‌شدم. هفته قبل از آن، تلفنی از او خواسته بودم خاطراتش را از بخشو برابم روایت کند. برای آمادگی

ذهنی همان هفته نیز کتاب «گراشی آوای نوحه بوشهر» (۱۳۹۵) ایشان را، که به‌همت آقایان رضا غریبی و مهدی فتوت چند سالی است راهی بازار کتاب شده، خوانده و پرسش‌هایی برای خودم تهیه کرده بودم. مصاحبه در فضایی گرم و صمیمی توأم با محبت‌های آقای گراشی به بنده انجام شد. ایشان بدون خودسانسوری خاصی، خاطرات و جزئیاتی از زندگی بخشو و به‌خصوص حضورش در محله و مسجد دهدشتی روایت کردند که ارزش خاص تاریخی و اجتماعی دارد و تا امروز چنین دقیق، با ذکر روز و ماه، از فرد دیگری نشنیده بودم. این بخش از خاطرات ایشان برای تدوین تاریخ اجتماعی بوشهر در دهه‌های چهل و نیمه اول پنجاه و سال‌های پیش از انقلاب اسلامی نیز، منبع شفاهی دست‌اول و ارزشمندی است.

پس از پایان مصاحبه، در یک هفته آینده متن گفت‌وگو را از نوار استخراج و تحریر و تدوین کردم. در خلال تدوین، چندین بار تلفنی با استاد گراشی درباب برخی نکات مبهم گفت‌وگو کردم و برخی ابهام‌ها و یا کلماتی که درست نشنیده بودم را از ایشان پرسیدم. برای حُسن کار، چندین عکس نیز یافته و به متن مصاحبه افزودم. برای سهولت در خوانش، به‌تفاریق برای هر بخش عنوانی انتخاب کردم که در کروشه [] گذاشته شد تا از متن اصلی، مجزا باشد.

حاصل کار، از نظر خودم، خوب از آب درآمد.

این مصاحبه چندین سال معوق ماند و در جایی نیز منتشر نشد. چند روز پیش جناب آقای احمد فکراندیش مدیر انتشارات و کتابفروشی «پاتیزه» در بوشهر، تلفنی با بنده تماس گرفت و ضمن صحبت‌های مختلف، هنگامی که

دانست من چنین مصاحبه‌ای انجام داده‌ام، مشتاق چاپ آن شد. دریغ آمد آن گفت‌وگوی جذاب و پرمایه را، که نوری است بر بخش‌هایی از زندگی و کارنامه نوحه‌خوانی شادروان بخشو، همچنان معوق بماند و به اهلش نرسد. دل به‌دريا زده و موافقت خودم را با چاپ و انتشار مستقل این مصاحبه اعلام کردم.

فرصت را مغتم شمرده و مساعی صمیمانه جناب استاد گراشی، که با روی باز مرا پذیرفته و از خاطرات شیرین و به‌یاد ماندنی خود از بخشو سخن گفتند، تشکر و قدردانی می‌نمایم و برایشان آرزوی توفیق روزافزون دارم. همچنین از ناشر محترم جناب آقای احمد فکراندیش که در این وضعیت کرونایی و رکود نشر، اصرار بر چاپ و انتشار این گفت‌وگو داشتند، تشکر ویژه می‌نمایم. تنها صداست که می‌ماند...

اردهیل ۲۶ تیرماه ۱۴۰۰

سید قاسم یاحسینی